

**Puheenjohtaja Ilkka Virtanen
Österbottens Försvarsgille –
Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf**

Tervehdyssanat Pohjanmaan Maanpuolustuskillan
vuosipäivän juhlassa Vaasan Sotilaskodissa
Tammisunnuntaina 25.1.2004

Uudet tuulet Puolustusvoimien aluehallinnossa

Vaasan sotilasläänin Herra Komentaja, kunnioitetut sotiemme veteraanit, arvoisat kutsuvieraat, hyvät naiset ja herrat!

Vasa militärläns Herr Kommendör, ärade veteraner från våra krig, värderade inbjudna gäster, mina damer och herrar!

Puolustusvoimissa jatkuu tämän vuosikymmenen kuluessa se johtamisjärjestelmiin liittyvä rakenteellinen kehitys, joka alkoi jo 1990-luvun alussa. Tuolloin lakkautettiin Puolustusvoimien aluehallinnon perusyksiköt, sotilaspiirit ja niiden tehtävät siirtyivät niitä alueellisesti laajemmille sotilaslääneille. Esimerkiksi Pohjanmaan alueella Vaasan, Seinäjoen ja Kokkolan sotilaspiirit lakkautettiin ja niiden tehtävät ovat nyt Vaasan sotilasläänillä. Sotilasläänille jäivät luonnollisesti myös vanhan sotilasläänin tehtävät.

Alueellisen sotilashallinnon yksiköistä ovat tuon uudistuksen jälkeen jäljellä sotilasläänit ja maanpuolustusalueet. Tulossa olevan uudistuksen avulla on tarkoitus luopua toisesta näistä tasoista. Jäljelle jääviä hallintoyksiköitä, nimeltään todennäköisesti sotilasläänejä, tulee olemaan lukumääräisesti nykyistä huomattavasti vähemmän. Eräs vahvasti esillä ollut vaihtoehto on, että sotilasläänien lukumäärä ja alueelliset rajat olisivat samat kuin siviililääneillä.

Tässä on jälleen uusi uhkakuva Vaasalle ja Pohjanmaalle yleisemminkin. Suuri vaara näet on, että uusien sotilasläänien esikuntien sijaintipaikat ovat samat kuin siviililäänienkin. Läntisen Suomen osalta siis Turku. Rajavartiolaitoksen osalta tämän suuntainen uhka on jo muuttunut todellisuudeksi. Kun tähän yhdistetään uhkaamassa oleva Sotilassoittokunnan siirto Kajaaniin ja Kauhavan Ilmasotakoulun tulevaisuuteen liittyvät epävarmuustekijät, ovatkin Vaasa ja Pohjanmaan maakunnat pahimman vaihtoehdon toteutuessa tyhjennetyt varsin perusteellisesti sotaväestä.

Jos uhkakuvat toteutuvat, mikä merkitys sillä on alueen maanpuolustushengelle ja maanpuolustustyölle? Vastaus riippuu luonnollisesti siitä, millaisia toteutettavat ratkaisut tulevat lopulta olemaan. Jos sotilasläänejä koskeva ratkaisu on samantyyppinen kuin siviililäänien tapauksessa, ts. toimintoja jää myös nykyisen sotilasläänin alueelle, muutos ei välttämättä ole kovin dramaattinen. Sotilasläänin komentajan ja esikunnan muun ylimmän johdon näkyvyys alueella ja osallistuminen alueen maanpuolustustapahtumiin vähenee silloinkin ratkaisevasti. Jos taas sotilaallisen suurläänin tehtävät – tehtäväthän eivät uudistuksen myötä mihinkään katoa – aiotaan toteuttaa esikuntakaupungista jonkinlaisena etätyönä, muutokset ja niiden vaikutukset muualla läänissä ovat todella merkittävät.

Miten vapaaehtoisen maanpuolustustyön parissa toimivien tulisi sitten suhtautua näihin uhkakuviin? Ennen lopullisia päätöksiä on luonnollisesti pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin vai-

kuttamaan päätöksentekijöihin niin, että tehtävillä ratkaisulla turvattaisiin Puolustusvoimien riittävä läsnäolo kaikilla alueilla maassamme. Tämä asioihin vaikuttamismahdollisuus on tarjoutunut, koska suunnittelun käynnistyminen ja sen mahdolliset seurausvaikutukset ovat tulleet sotilasläänimme komentajan avoimen tiedotuspolitiikan ansiosta näin varhaisessa vaiheessa yleiseen tietoisuuteen. Maanpuolustusväen on tähän mahdollisuuteen myös tartuttava. Ja jos ponnisteluista huolimatta kuitenkin käy huonosti, mistä Vaasassa ja Pohjanmaalla on lähimenneisyydestäkin karvaita kokemuksia, vapaaehtoistyön on tehostettava entisestään toimintaansa ja siten ylläpidettävä ja vahvistettavakin maanpuolustustahtoa.

Förstärkandet och förmedlandet av försvarsandan och veteranernas arv till nya generationer är Österbottens Försvarsgilles centrala ändamål och verksamhetsform. En form av denna verksamhet är, att Gillet från år 2000 har tagit ansvaret om att organisera uppsatstävlingen, som Traditionsföreningen för IR 61 tidigare grundade och som fortfarande sker i dess namn. Motiven i tävlingen behandlar fosterlandet, dess försvar, försvarsandan och veteranerna. I tävlingen kan alla högstadie- och gymnasieeleverna i Vasa och i Korsholm delta. Huvudpriserna utdelas årligen i Vasa stads självständighetsfest. Vinnaren i senaste höstens tävling var Jens Nybäck från Korsholms gymnasium med sin uppsats ”Beväringstjänst – civiltjänstgöring - totalvägran”. När vi senare i kväll hör Jens att framföra sin uppsats, kan vi få ett exempel om, vad dagens ungdom tänker om fosterlandet, dess försvar och medborgarnas plikter mot fosterlandet. Försvarsandan lever ännu stark hos ungdomen i Österbotten.

Sata vuotta sitten Suomessa vallitsi yhteiskunnallinen ja poliittinen rauhattomuus. Tämä johdettiin osaksi yleiseurooppalaisesta levottomuudesta, osaksi Venäjän tsaarinvallan alaisuuteen kuuluneen autonomisen suuriruhtinaskunnan oloissa tapahtuneesta huolestuttavasta kehityksestä. Autonomian kausi oli alkuvaiheissaan ollut monilta osin varsin suotuisan kehityksen aikaa. Taloudellinen ja kulttuurinen kehitys olivat olleet voimakkaita. Mutta 1800-luvun loppua kohti tullessa alkoivat venäläistämistoimenpiteet, alettiin puhua suorastaan sortovuosista.

Tullessa 1900-luvulle varsin laajalle yleistyi vakaumus, jonka mukaan Suomen kansakunta, sen äidinkielenään käyttämät kielet ja kulttuuriperintö voivat säilyä ja edistyä vain valtiollisesti itsenäisessä Suomessa. Itsenäisyyttä taas ei katsottu voitavan saavuttaa ilman asevoimien tukea. Asevoimien ammattitaitoisen ytimen tulivat muodostamaan ne nuoret miehet, jotka monia vaaroja uhmaten ja koviakin kokiensa hankkivat sotilaskoulutuksensa Saksassa. Nämä miehet, jääkärit, ovat tämänvuotisen Tammisunnuntain juhlamme juhlapuheen aiheena. Juhlapuheen pitää dosentti, FT Jussi Niinistö, joka on perehtynyt aiheeseen kirjoittaessaan tekeillä olevaan Etelä-Pohjanmaan historian VII osaan 1900-luvun alkupuolen poliittista historiaa käsittelevän luvun.

Arvoisa juhlayleisö. Ärade festpublik. Tervetuloa viettämään kanssamme Pohjanmaan Maanpuolustuskillan vuosipäivän juhlaa. Ni är alla hjärtligt välkomna att fira med oss Österbottens Försvarsgillets årsdagsfest.